1962
ଅଗଷ୍ଟ 28

ଆର୍. ଜି. ଜାକୋବ

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ

(ପି. ବି. ଗଜେନ୍ଦ୍ରଗଡକର, କେ. ସି. ଦାସ ଗୁପ୍ତା ଏବଂ
ରଘୁବର ଦୟାଲ, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିବୃନ୍ଦ)

ଅପରାଧିକ ବିଚାର - ରପ୍ତାନୀ ଅନୁମତି ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ -'ଅଧୀନସ୍ଥ' ର ଅର୍ଥ – କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଭାବରେ ଅଧୀନସ୍ଥ କି - ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା, 1860 (1860 ର ଅଧିନିୟମ 45), ଧାରା 165 ।

ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 165 ରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ବିନା ବ୍ୟବହୃତ 'ଅଧୀନସ୍ଥ' ଶବ୍ଦ ସୂଚିତ କରେ ଯେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଏହାର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଅଧୀନସ୍ଥ ମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲା ଯାହାର କାର୍ଯ୍ୟଧାରା କିମ୍ବା ବ୍ୟବସାୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା । ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଏବଂ ନୀତିକୁ ପରାସ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସେହି ଶବ୍ଦକୁ 'କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଭାବରେ ଅଧୀନସ୍ଥ' ଭାବରେ ପଢ଼ାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଯେଉଁଠାରେ ଜଣେ ସହାୟକ ଆମଦାନୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଉପରେ ଜଣେ ଦରଖାସ୍ତକାରୀଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା କାରଣରୁ ମାମଲା ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ସାମଗ୍ରୀ ରପ୍ତାନି କରିବା ପାଇଁ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ, ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତକରଣକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଅପିଲରେ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ, ଯଦିଓ ଆବେଦନକାରୀ ପ୍ରଶାସନିକ ଭାବରେ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ହୋଇପାରନ୍ତି, ସେ କାର୍ଯ୍ୟତଃ ଏପରି ନଥିଲେ, ତାଙ୍କର ରପ୍ତାନି ଅନୁମତି ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା, ଏବଂ ତେଣୁ, ଏହି ଧାରା ଅନୁଯାୟୀ ଦାୟୀ ନଥିଲେ ।

ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା ଯେ, ଆବେଦନକାରୀ ଧାରାର ଅର୍ଥ ଅନୁଯାୟୀ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 116/1961 ।

1962
ଆର୍. ଜି. ଜାକୋବ
ବନାମ
ଭାରତ ସଂଘ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ଫୌଜଦାରୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 933/1959ରେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 14 ଡିସେମ୍ବର, 1960 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ଏହି ଅପିଲ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ *ଏସ୍. ମୋହନ କୁମାର ମଙ୍ଗଳମ, ଆର୍. ଗଣପତି ଆୟାର* ଏବଂ *ଜି. ଗୋପାଳକ୍ରିଷ୍ଣନ* ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ *ଭାରତର ସଲିସିଟର ଜେନେରାଲ ସି. କେ. ଡାଫ୍ଟାରୀ, ଡି. ଆର. ପ୍ରେମ, ଆର. ଏନ. ସଚଥେ* ଏବଂ *ପି. ଡି. ମେନନ* ।

1962, ଅଗଷ୍ଟ 28 ।ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା - ମାଡ୍ରାସର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଆମଦାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଥିବା ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମାଡ୍ରାସର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାରପତି ତିନୋଟି ଅଭିଯୋଗରେ ବିଚାର କରିଥିଲେ - ଗୋଟିଏ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 161 ଅଧୀନରେ, ଅନ୍ୟଟି ଦୁର୍ନୀତି ନିବାରଣ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 5 (2) ସହିତ ଧାରା 5 (1) (d) ଅଧୀନରେ ଏବଂ ତୃତୀୟଟି ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 165 ଅଧୀନରେ, ଯାହା ପରେ ଯୋଡ଼ା ଯାଇଥିଲା । ସେ ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟି ଅଭିଯୋଗରୁ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷରେ ଖଲାସ ହୋଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ; କିନ୍ତୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଆଦେଶକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ହ୍ରାସ କରି 400/- ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜୋରିମାନା ଅନାଦେୟ ତିନି ମାସ ପାଇଁ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ କରିଥିଲେ । ତେବେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 134 (1) (c) ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ଯେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମାମଲା । ସେହି ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଆଧାରରେ ଏହି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।

ଏହି ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ମାମଲା ହେଉଛି ଯେ ପିଆଜ, ଲଙ୍କା ଏବଂ ଚିନାବାଦାମରେ ରପ୍ତାନି ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିବା ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ କେ. ଆର. ନାଇଡୁ (ଯାହାଙ୍କୁ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର

ସାକ୍ଷୀ ନମ୍ବର 8 ଭାବରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଛି) 21 ଜାନୁଆରୀ 1958 ରେ ଲଙ୍କା ରପ୍ତାନି ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । 1958 ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ 5 ତାରିଖରେ ତାଙ୍କୁ ଏକ ଚିଠି ମାଧ୍ୟମରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ଏହି ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ଚିଠିରେ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ପାଇଁ ରପ୍ତାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ସ୍ୱାକ୍ଷର କରିଥିବା ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା । ଏହି ମାମଲାରେ ନାଇଡୁଙ୍କ ତରଫରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ଅରୁମୁଗମ (ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ସାକ୍ଷୀ ନମ୍ବର 1) ସେତେବେଳେ ନାଇଡୁଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁମତି ପାଇବାକୁ ଏହି ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ସହାୟତା ଲୋଡିଥିଲେ । ସେହିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଯେତେବେଳେ ସେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଯେ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ଆଦେଶ ବିରୋଧରେ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ରଙ୍ଗାସ୍ୱାମୀଙ୍କ ନିକଟରେ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆବେଦନକାରୀ ଏହା ମଧ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ଯେ ଯଦି ତାଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ବସ୍ତା ସିମେଣ୍ଟ ଏବଂ 50/- ଟଙ୍କା ଦିଆଯାଏ, ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରଭାବକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଅନୁମତି ପାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ । ଅରୁମୁଗମ ରାଜି ହେଲେ ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀ ଅରୁମୁଗମଙ୍କୁ ଏକ କାଗଜ ଦେଲେ ଯେଉଁଥିରେ ସିମେଣ୍ଟ କେଉଁ ଠିକଣାରେ ପଠାଯିବ ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ ଥିଲା । ପରଦିନ ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ରଙ୍ଗସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଡାକ ଦ୍ୱାରା ଅପିଲର ସ୍ମାରକ ପଠାଯାଇଥିଲା । ସେହି ଦିନ ଅରୁମୁଗମ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପୋଲିସ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନର ଡେପୁଟି ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ତଥ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖ କରି ତାଙ୍କୁ ଲିଖିତ ଅଭିଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ଲାଞ୍ଚ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ପ୍ରକୃତ ସମୟରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଧରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ଜାଲ ବିଛାଯାଇଥିଲା । 1958 ମସିହା ଏପ୍ରିଲ 3 ତାରିଖ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ, ଅରୁମୁଗମ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଘରକୁ ଦୁଇଟି ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗ ନେଇ ଯାଇଥିଲେ, ଯାହାକୁ ବ୍ୟାଗ ଭିତରେ ରଖାଯାଇଥିବା ଅନୁପ୍ରମାଣିତ କାର୍ଡ ଏବଂ 50/- ଟଙ୍କାର ମୁଦ୍ରା, ଯାହାର ସଂଖ୍ୟା ଉପ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମୋହରଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା, ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଆବେଦନକାରୀ ଅରୁମୁଗମଙ୍କଠାରୁ ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗ ଏବଂ ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଦୁଇଟି ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗକୁ କୋଠାର ଏକ କୋଠରୀରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଏହା ପରେ ତୁରନ୍ତ ଉପ ଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକ, ଯିଏ ଘରଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଅପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ, ଅରୁମୁଗମଙ୍କଠାରୁ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଙ୍କେତ ପାଇବା ପରେ ଘର ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ପରିଚୟ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଟଙ୍କା ଏବଂ ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗ ଦାଖଲ

ଦେବାକୁ କହିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ତାଙ୍କୁ ଉପର ମହଲାକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ନିଜ ଚାବି ସହିତ ଏକ ଆଲମିରା ଖୋଲି ଆଲମିରା ଭିତରୁ ସେହି କାଗଜ ମୁଦ୍ରା ଗୁଡ଼ିକୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ, ଯାହାର ସଂଖ୍ୟା ଉପଆରକ୍ଷୀ ଅଧୀକ୍ଷକ ନେଇଥିଲେ । ଭିତରେ ଚିହ୍ନ ଥିବା ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ତଳ ମହଲାରୁ ମିଳିଥିଲା ।

ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ଦୋଷ ସ୍ୱୀକାର କରି ନ ଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କ ଘରୁ ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗ୍ ଏବଂ ମୁଦ୍ରା ନୋଟ୍ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇଥିବା ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି କିନ୍ତୁ ନିବେଦନ କରନ୍ତି ଯେ ଏଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସିଟି ତାଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇ ନାହିଁ ଏବଂ ନୋଟ୍ ଟେବୁଲରେ ମିଳିଥିଲା ଏବଂ ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗ୍ ନିକଟସ୍ଥ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ଥିଲା; ଏବଂ ଅରୁମୁଗମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଜ୍ଞାନ କିମ୍ବା ସମ୍ମତି ବିନା ଏଗୁଡ଼ିକୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ରଖାଯାଇଥିଲା, ଯିଏ ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଏକ ମିଥ୍ୟା ମାମଲା କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ଅରୁମୁଗମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ନିକଟକୁ ଯିବା କିମ୍ବା ସେ ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗ୍ କିମ୍ବା ଟଙ୍କା ମାଗିବା କିମ୍ବା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କାହାଣୀ ସମଗ୍ରତଃ ମିଥ୍ୟା ଅଟେ ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବିଚାରପତି ତଥା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଅଭିଯୋଜନ ପକ୍ଷର ପ୍ରମାଣକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପ୍ରତିରକ୍ଷା ପକ୍ଷର କଥନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶ୍ରୀ କୁମାରମଙ୍ଗଲମ୍ ଆମ ସମ୍ମୁଖରେ ତଥ୍ୟର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଆପତ୍ତି କରିବାକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାଁନ୍ତି । ଏହି ଆବେଦନକୁ ସମର୍ଥନ କରି ତାଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରି, ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇନାହିଁ । ଏହି ଯୁକ୍ତି ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଯେ ଆବେଦନକାରୀ କେବଳ ଆମଦାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଥିଲେ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ ସହିତ ତାଙ୍କର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା । ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ସେ ତେଣୁ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ନଥିଲେ, ଯାହାଙ୍କ ନିକଟରେ ଅପିଲ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଅରୁମୁଗମଙ୍କଠାରୁ ସିମେଣ୍ଟ ବ୍ୟାଗ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ ନଥିଲା । ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 165 ଏହିପରି:-

> "165. ଯେ କେହି, ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଭାବରେ, ନିଜ ପାଇଁ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଇଁ, କୌଣସି ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷକୁ ବିନା ବିଚାରରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କିମ୍ବା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି, କିମ୍ବା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ରାଜି ହୁଅନ୍ତି କିମ୍ବା ଚେଷ୍ଟା

କରନ୍ତି, କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ ଅଯଥେଷ୍ଟ ବୋଲି ଜାଣିଥିବା ବିଚାର ପାଇଁ, ଯାହା ସେ ଜାଣିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଏପରି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କାରବାର ହୋଇଛି କିମ୍ବା କାରବାର ହେବାକୁ ଯାଉଛି, କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ନିଜ କିମ୍ବା କୌଣସି ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ଅଛି, ଯାହାଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥରେ ସେ ଅଛନ୍ତି, କିମ୍ବା କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କଠାରୁ, ଯାହାଙ୍କ ପ୍ରତି ସେ ଆଗ୍ରହୀ କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ବୋଲି ଜାଣିଛନ୍ତି, ଏକ ଅବଧି ପାଇଁ ଉଭୟ ବର୍ଣ୍ଣନର କାରାବାସରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ ଯାହା ତିନି ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ, କିମ୍ବା ଜୋରିମାନା କିମ୍ବା ଉଭୟ ସହିତ ଦଣ୍ଡିତ ହେବେ ।"

ଏହି ମାମଲାରେ ଯାହା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଛି ତାହା ହେଉଛି; (1) ଆବେଦନକାରୀ, ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, ଅରୁମୁଗମଙ୍କ ଠାରୁ କିଛି ମୂଲ୍ୟବାନ ଜିନିଷ ବିନା ବିଚାରରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । (2) ରପ୍ତାନି ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇଁ ଏକ ଆବେଦନକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିବା ଏକ ଆଦେଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏକ ଆବେଦନରେ ଅରୁମୁଗମ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଥିଲେ । (3) ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ସମ୍ପର୍କ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଥିଲା, ଯିଏକି ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଥିଲେ । (4) ଆବେଦନକାରୀ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ ଅରୁମୁଗମ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ସଂଯୋଗ ଥିଲେ । (5) ଆବେଦନକାରୀ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥରେ ଥିବା ତାଙ୍କ ସରକାରୀ ପଦବୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥିଲେ । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ ଯେ ଏହା ବିବାଦୀୟ ନୁହେଁ ଯେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ସମୟରେ, ଅର୍ଥାତ ମାର୍ଚ୍ଚ, 1958 ରେ ଅଭିଯୁକ୍ତ କେବଳ ଆମଦାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଥିଲେ ଏବଂ ରପ୍ତାନି ଅନୁମତି ସହିତ ତାଙ୍କର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା ।

ତେଣୁ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତାର ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧର ସମସ୍ତ ଉପାଦାନ ପ୍ରଥମ ଦୃଷ୍ଟିଗତ ଭାବେ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ । ଶ୍ରୀ କୁମାରମଙ୍ଗଲମଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ଉପରୋକ୍ତ ପଞ୍ଚମ ତଥ୍ୟ, ଅର୍ଥାତ୍, ଆବେଦନକାରୀ ତାଙ୍କ ସରକାରୀ ପଦବୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ଥିଲେ, ଯାହା ଧାରା 165ର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର "ଅଧୀନସ୍ଥତା" ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ନୁହେଁ ।

ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅନ୍ୟ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥତାରେ ରହିବା ହେଉଛି ସରକାରୀ ପ୍ରଶାସନର ଏକ ଜଣାଶୁଣା ଏବଂ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ । ଏବଂ, ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ଯେ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ 'A' ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ 'B' ଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ କି, ଏଥିରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ରାଜ୍ୟ ପ୍ରଶାସନର ସେହି ଶାଖାରେ, ଯାହା ଭାରତରୁ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସହ ଜଡ଼ିତ, କୌଣସି ଅସୁବିଧା ବିନା ଜଣେ କହିପାରିବ ଯେ ଆମଦାନୀର ଜଣେ ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ "ଅଧୀନସ୍ଥ"; ସେହିପରି ରପ୍ତାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ମଧ୍ୟ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ; କିନ୍ତୁ ରପ୍ତାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଆମଦାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ନୁହଁନ୍ତି; କିମ୍ବା ଆମଦାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ମଧ୍ୟ ରପ୍ତାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଅଧୀନସ୍ଥ ନୁହଁନ୍ତି । ବିଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ଧାରା 165 ରେ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ଶବ୍ଦକୁ "କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଭାବରେ ଅଧୀନସ୍ଥ" ଭାବରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଛନ୍ତି ଯେ ଆବେଦନକାରୀ ପ୍ରଶାସନିକ ଭାବରେ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବାବେଳେ ସେ ସେହି ଅଧିକାରୀଙ୍କ "କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଭାବରେ ଅଧୀନସ୍ଥ" ନଥିଲେ; ଆମଦାନୀର ସହକାରୀ ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଭାବରେ, ରପ୍ତାନି ପାଇଁ ଆବେଦନ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ ବିରୋଧରେ ଅପିଲ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନଥିଲା, ତେଣୁ, ସେ ଧାରାର ଅର୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ନଥିଲେ ।

"କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଭାବରେ ଅଧୀନସ୍ଥ" ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସନ୍ତୋଷଜନକ ମନେହେଉନାହିଁ; ଯେହେତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶାସନିକ ଅଧିନସ୍ଥତାର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅତି କମ୍ ରେ କେତେକ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ଅଧିନସ୍ଥତା ରହିଥାଏ । ବିଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶଦାତା ତାଙ୍କ ତର୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତରେ ଯାହା ବୁଝାନ୍ତି ତାହା ହେଉଛି ଏହି ଧାରାରେ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି "ସେହି ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅଧୀନସ୍ଥ ଯାହା ସହିତ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା କାରବାରର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି ।" ତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତିର ସମର୍ଥନରେ ସେ ଭାରତୀୟ ଦଣ୍ଡ ସଂହିତା 161, ଧାରା 162 ଏବଂ ଧାରା 163 ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଆମର ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଧାରା 161 ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ କିମ୍ବା ତାଙ୍କ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପରିତୃପ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦଣ୍ଡନୀୟ କରେ; ଧାରା 162 ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି କରିବାକୁ କିମ୍ବା ନକରିବାକୁ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ କିମ୍ବା ବେଆଇନ ଉପାୟ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇବା

1962
ଆର୍. ଜି. ଜାକୋବ
ବନାମ
ଭାରତ ସଂଘ
ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିତୃପ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦଣ୍ଡନୀୟ କରେ; ଧାରା 163 ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି କରିବାକୁ କିମ୍ବା ନକରିବାକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପ୍ରଭାବ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିତୃପ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦଣ୍ଡନୀୟ କରିଥାଏ । ଧାରା 164, ଧାରା 162 ଏବଂ 163 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧକୁ ଉସୁକାଇବା ଦଣ୍ଡନୀୟ ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ, ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି, ଧାରା 165 ରେ ଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡିକ ଏପରି ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ ଯେ କେବଳ ଜଣେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିତୃପ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦଣ୍ଡନୀୟ ହେବା ଉଚିତ, ଯାହା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ତାଙ୍କ ନିଜ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ଜଡିତ, ଏବଂ ତେଣୁ ସେ ଯୁକ୍ତି କରନ୍ତି ଯେ ଏହି ବିଭାଗରେ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରାଯିବା ଉଚିତ । ନିଜ କଥା ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେବା ପାଇଁ ସେ ଏହି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଇଥିଲେ । X, ଏକ ଜିଲ୍ଲାର କଲେକ୍ଟର 'A' ଙ୍କ ଆବେଦନ ଉପରେ ରାଜସ୍ୱ ଆକଳନ ବିଷୟ ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି । କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଏକ ବିଭାଗର ଜଣେ ଅଫିସ୍ ପିଅନ Y, ଯାହାଙ୍କର ରାଜସ୍ୱ ମାମଲା ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, A ଠାରୁ ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କରେ, ଏହା ଜାଣି ଯେ A ର X ସହିତ ଏପରି ବ୍ୟବସାୟ ଅଛି; Y ତା'ପରେ ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଅପରାଧ କରିବ ଯଦିଓ A ର ଆବେଦନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ X ର କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ Y ର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ ।

ଏହା ବୋଧହୁଏ ଅନେକ ବେଳେ ଘଟିବ ନାହିଁ ଯେ 'Y' ଙ୍କ ପାଖରେ 'A' ଙ୍କ ଠାରୁ ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କରିବାର ସୁଯୋଗ ରହିବ, ଯେତେବେଳେ ଆବେଦନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ 'A' ଙ୍କ ପାଇଁ କିଛି କରିବାର ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ, ଯଦି ତାଙ୍କ ପାଖରେ ସେହି ସୁଯୋଗ ଅଛି ଏବଂ ଉପରୋକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ପରି ଟଙ୍କା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି, ତେବେ ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି Y ଙ୍କ ଆଚରଣକୁ ଦଣ୍ଡନୀୟ କରାଯାଏ ତେବେ କ'ଣ ଅସୁବିଧାଜନକ ପରିଣାମ ଆସିବ ତାହା ଆମେ ଦେଖିପାରୁ ନାହୁଁ । ଏହା ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ହେବ ଯେ ଧାରା 165କୁ ଏପରି ଶବ୍ଦରେ ଲେଖାଯାଇଛି ଯାହା ଧାରା 161 କିମ୍ବା ଧାରା 162 କିମ୍ବା ଧାରା 163 ମଧ୍ୟରେ ଆସୁନଥିବା ଦୁର୍ନୀତି ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିଥାଏ । ଯେତେବେଳେ ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଧାରା 165 ରେ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ଶବ୍ଦକୁ କୌଣସି ସୀମା ବିନା ବ୍ୟବହାର କରିଛି, ସେତେବେଳେ ବିଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା "ସେହି କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ" ଶବ୍ଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସୀମାକୁ ଶବ୍ଦରେ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଯଥାର୍ଥତା ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ଶ୍ରୀ କୁମାରମଙ୍ଗଳମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା

ପାଇଁ ଏହି ବିଭାଗରେ କିଛି ଶବ୍ଦ ଯୋଡିବା ଆବଶ୍ୟକ, ଏବଂ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଅନୁମତିପ୍ରାପ୍ତ ନୁହେଁ । କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟ ଶବ୍ଦ ବିନା "ଅଧୀନସ୍ଥ" ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା, ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଏପରି ଅଧୀନସ୍ଥମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦଣ୍ଡନୀୟ କରିବା ପାଇଁ ଏହାର ବୈଧାନିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ଯାହାର କାର୍ଯ୍ୟ ସହିତ କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ, ଯାହା ସହିତ ବ୍ୟବସାୟ କିମ୍ବା କାରବାର ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଛି । ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରାମର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ଧାରାରେ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ର ଅର୍ଥକୁ ସୀମିତ କରିବା ସେହି ବୈଧାନିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ପରାସ୍ତ କରିବ ଏବଂ ଏକ ଭିନ୍ନ ବୈଧାନିକ ନୀତି ସ୍ଥିର କରିବ । ଏହା କରିବା ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଳୟର କୌଣସି କ୍ଷମତା ନାହିଁ । ତେଣୁ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ଅର୍ଥ ହେଉଛି "ପ୍ରଶାସନିକ ଭାବରେ ଅଧୀନସ୍ଥ" ଠାରୁ ଅଧିକ କିଛି ବୋଲି ଏହି ତର୍କକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରାଯିବା ଉଚିତ । ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ବୋଲି ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି, ଯଦିଓ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଅପିଲ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହ କରିବାର ନଥିଲା ।

ଶ୍ରୀ କୁମାରମଙ୍ଗଲମ୍ ସେତେବେଳେ ଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଯେ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଅରୁମୁଗମ୍ ଜଣେ ପୋଲିସ୍ ସୂଚନାଦାତା ଥିଲେ ଏବଂ ଆମଦାନୀ ଏବଂ ରପ୍ତାନୀର ଯୁଗ୍ମ ମୁଖ୍ୟ ନିୟନ୍ତ୍ରକଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆବେଦନରେ ସେ ପ୍ରକୃତରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନଥିଲେ । ତେଣୁ, ସେ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ଧାରା 165 ଅନୁଯାୟୀ ତାଙ୍କ ମହକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଅପରାଧ କରାଯାଇ ନାହିଁ ବୋଲି କହିବା ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ହେବ । ତଥାପି ଆମେ ଦେଖୁଛୁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଧାରାରେ "ଅଧୀନସ୍ଥ" ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସମ୍ପର୍କରେ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଆଇନର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନ ଥିଲା, ଯାହା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହାର ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ସାର୍ବଜନିକ ମହତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରଶ୍ନ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଏହାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ମାମଲାରେ ଶ୍ରୀ କୁମାରମଙ୍ଗଲମଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରଶ୍ନର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ଠିକ୍ ନୁହେଁ ବୋଲି ଆମେ ଭାବୁଛୁ ଏବଂ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଯୁକ୍ତି କରିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇନାହୁଁ ।

ଆମେ ଏହା ଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ ବୋଲି ଭାବୁଛୁ ଯେ ବିଚାରଣ ଅଦାଲତ ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିବା ଦଣ୍ଡାଦେଶକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କାହିଁକି ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ଭାବିଥିଲେ ତାହା ଆମେ ତର୍ଜମା କରିପାରିଲୁ ନାହିଁ ।

1962

ଆର୍. ଜି. ଜାକୋବ

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ

ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଦାସ ଗୁପ୍ତା

ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଯାଇଛି ।

ଆବେଦନ ଖାରଜ ହେଲା ।

ଅସ୍ବୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:

ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।